

EPISCOPII GRECO-CATOLICI

Cardinalul **Alexandru Todea** s-a născut în 1912, în comuna Teleac, județul Mureș; a făcut studiile primare în satul natal și la Căuci, cele gimnaziale la Reghin, iar cele liceale la Liceul «Sf. Vasile» din Blaj. Ulterior a studiat la Institutul «De Propaganda Fide» din Roma, obținând doctoratul în 1940, când s-a întors în țară, unde a devenit secretar mitropolitan și profesor la școlile din Blaj, unde a predat Religia, Limba latină și Limba italiană. Din 1945 până în 14 octombrie 1948, a fost paroh și protopop districtual la Reghin - Mureș, fiind arestat în această perioadă de mai multe ori, pentru că a vorbit împotriva abuzurilor guvernărilor comuniști. La a patra arestare a fost dus la Ministerul de Interne - București și reținut timp de o lună. A cincea oară a fost arestat pentru că a protestat public împotriva înlăturării Regelui Mihai I.

În 14 octombrie 1948 a fost arestat și reținut la Securitatea din Reghin, de unde a evadat și a trăit ascuns trei ani și trei luni, timp în care, la 19 noiembrie 1950, a fost consacrat clandestin episcop titular de Cezaropolis și auxiliar al episcopului Ioan Suciu de la Blaj, de către episcopul romano-catolic Iosif Schubert din București, în capela baptisteriu a catedralei «Sf. Iosif» din capitală, în prezența preotului George Guțiu.

În 31 ianuarie a fost arestat din nou și dus la Ministerul de Interne, anchetat 13 luni, apoi judecat în procesul din Joia Mare 1952, alături de protopopul Busoi din Blaj, protopopul Iosif Pop din Târgu Mureș, preotul Iosif Cherecheș din Milașul Mare, județul Bistrița-Năsăud, preotul Ion Crăciun din Luduș, preotul Dredențean din Târgu Mureș, preotul Simion Pop din Toldal, preotul Ion Șerban din împrejurimile Reghinului, preotul Ion Țălnaru și fiica protopopului Ariton Popa din Reghin. În rechizitoriul său, procurorul a spus: «Noi cunoaștem meritele Bisericii Greco-Catolice în trecut, rolul ei în lupta de rezistență în fața opresorilor imperiului austro-ungar, dar trebuie să înțelegeți că astăzi situația este diferită și că Biserica, ai cărei preoți au devenit spioni, este legată la carul americanilor». Într-o pauză, unul dintre jurați, trecând pe lângă boxa acuzaților, le-a șoptit: «Nu vă umiliți în fața tribunalului, căci veți fi condamnați oricum». Pedepsele au fost mari, căci nu s-au aplicat după faptele comise, ci după numărul de ani scris în colțul fiecărui dosar de către Securitate. Pentru episcopul Al. Todea, considerat «periculos pentru societate», s-a cerut condamnarea la moarte, însă Tribunalul Militar București l-a condamnat la muncă silnică pe viață. În 28 februarie 1952, a fost transferat la Penitenciarul din Sighetu-Marmației, unde a primit sarcina de «șef de măturoi», pentru a curăța culoarul, sarcină pe care a folosit-o, în lipsa vigilenței unor gardieni, la acordarea asistenței spirituale deținuților ajunși în pragul morții, între aceștia numărându-se Iuliu Maniu și Gheorghe Brătianu. Penitenciarul din Sighet a fost desființat în martie 1955, iar episcopul Al. Todea, transferat la Râmnicu Sărat, unde a fost închis, cu încă patru deținuți, într-o celulă înghețată, din care, după o noapte, l-au scos numai pe el supraviețuitor, căci ceilalți înghețaseră. L-au mutat într-o celulă normală și și-a revenit treptat.

În 1957 a fost transferat la Pitești; de aici, după grele suferințe, în iunie 1960, a fost mutat la Dej, iar în 1963, la închisoarea clin Gherla, de unde a fost eliberat în baza decretului 411/1964; a sosit la Reghin, acasă, după 16 ani de detenție.

În 16 martie 1986 a fost ales de Conferința episcopilor și ordinarilor diecezelor mitropolitane, mitropolit al Bisericii Române Unite, recunoscut ta atare în 12 martie 1990 de Sfantul Scaun și confirmat prin decret de președintele Ion Iliescu pentru ca, la 7 octombrie, să fie instalat în reședința Mitropoliei din Blaj, recuperată parțial. În martie 1991 a fost ales și confirmat președintele Episcopatului Catolic de ambele rituri din România, iar în 28 mai 1991, cardinal al Bisericii Catolice.

Suferind de o paralizie gravă, ca urmare a suferințelor îndurate în închisorile comuniste, cardinalul dr. Alexandru Todea trăiește la Reghin, îngrijit de rudeniile sale numeroase și cercetat des de preoții, episcopii și cardinalii Bisericii Catolice și de mulți credincioși.

Episcopul cardinal dr. Iuliu Hossu, nepotul episcopului Vasile Hossu, s-a născut în 1885 la Milașul-Mare, județul Bistrița-Năsăud. După studiile primare în satul natal și cele gimnaziale la Reghin, în limba germană (I - III), și la Târgu Mureș, în limba maghiară (IV), urmează clasele V-VIII la Liceul Național din Blaj, unde este coleg și prieten cu medicul Iuliu Hațieganu. În 1908 își ia doctoratul în Teologie la Colegiul «De Propaganda Fide» din Roma. Reîntors acasă, devine notar

consistorial la Episcopia Lugojului iar din 1914, confesor militar pe front, adevărat părinte al suferinzilor și muribunzilor și, în același timp, purtător al idealurilor naționale de unitate, spuse șoptit ostașilor români din armata austro-ungară. În martie 1918 este consacrat episcop al Gherlei, iar la 1 Decembrie 1918 participă la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, citind, din însărcinarea Marelui Sfat Național Român, Declarația Unirii Ardealului cu Patria Mamă, România, în fața celor peste 100.000 de participanți adunați pe Câmpul lui Horea, împreună cu Vasile Goldiș, Alexandru Vaida Voievod și episcopul Miron Cristea, duce la București această declarație, citind-o în Parlamentul României. În perioada interbelică, a desfășurat o activitate intensă pentru consolidarea unității naționale și împotriva politicii revizioniste. Ca senator de drept în Parlamentul României întregite, a apărat suveranitatea și integritatea teritorială a țării împotriva politicii revizioniste străine, afirmând, în decembrie 1932, în cadrul unei mari adunări populare de cea 30.000 de oameni, în piața Clujului: «Marea revizuire s-a făcut la 1 Decembrie 1918, la Alba Iulia, când Dumnezeu, judecând ca un atotputernic, a șters nedreptățile veacurilor și a restabilit dreptatea imanentă. Biruința acestui 19 neam a fost biruința lui Dumnezeu».

În trista perioadă a ocupării Transilvaniei de Nord de către Ungaria horthystă (1940-1944), episcopul Iuliu Hossu a devenit căpetenia spirituală și politică necontestată a tuturor românilor din această parte a teritoriului românesc, apărând interesele națiunii române asuprite, ajutând-o cu tot ce a putut, suferind alături de popor batjocura și teroarea. A apărat și a salvat, de la moarte sigură, mii de evrei.

A apărat cu tot zelul său de mare arhieru al Bisericii și Neamului, drepturile Sfintei Biserici Române Unite, atunci când autoritățile comuniste ou dezlănțuit propaganda și apoi teroarea împotriva clerului și a credincioșilor uniți, în 26 august 1948, participând la Conferința episcopilor catolici ținută la Oradea, unde erau prezenți Alexandru Theodor Cisar, mitropolitul latin al Bucureștiului, dr. Iuliu Hossu, episcop de Cluj - Gherla, dr. Alexandru Rusu, episcop al Maramureșului, Anton Marton, episcop latin de Alba Iulia, Ioan Suci, administrator apostolic al Archidiecezei de Alba Iulia și Făgăraș, Valeriu Traian Frențiu, arhiepiscop de Oradea, Augustin Pacha, episcopul Timișoarei, Ioan Bălan, episcopul Lugojului, Ioan Schefiler, episcop de Satu Mare și administrator apostolic de Oradea, Anton Durcovici, episcop de Iași, a adresat, împreună cu cei menționați mai sus, o scrisoare Ministerului Instrucțiunii Publice, prin care se protesta împotriva decretelor 175 și 176 din august 1948 care au desființat școlile confesionale și au confiscat toate bunurile în favoarea statului comunist.

În 7 octombrie 1948, episcopii greco-catolici români Valeriu Traian Frențiu, dr. Alexandru Rusu, Iuliu Hossu, Ioan Bălan și Ioan Suci, adresează din nou o scrisoare de protest, de data aceasta președintelui Republicii, prin care denunță măsurile întreprinse de Securitate și P.C.R. pentru trecerea preoților și credincioșilor greco-catolici la Ortodoxie și arestarea episcopilor greco-catolici aflați în vizitație canonică pe sate, așa cum s-a întâmplat cu episcopul Ioan Suci la târnosirea bisericii din Copăcel - Făgăraș sau cu episcopul Iuliu Hossu reținut la Cluj cu domiciliu forțat din 30 septembrie până în 4 octombrie 1948. Episcopii greco-catolici denunțau de asemenea arestarea, în zilele de 28 și 30 septembrie 1948, a preoților și credincioșilor care au căutat să ia legătura cu P.S. Iuliu Hossu în Cluj, afirmând: «ținem să declarăm solemn și ferm că Biserica Română Unită nu poate fi acuzată nici în trecut nici în prezent de acte prejudiciabile națiunii, țării sau ordinii sociale» și rugându-l să ia măsuri împotriva «acestei furtuni de ură și intimidare, ce urmărește suprimarea Bisericii Române Unite... «Cu această ocazie, noi episcopii Bisericii Române Unite ținem să declarăm, în numele preoților și credincioșilor rămași în strânsă unitate cu noi, că suntem pe deplin hotărâți să rămânem preoți și credincioși ai aceleiași Biserici a lui Isus Cristos, nedespărțiți de unitatea catolică, urmând hotărârea lui Dumnezeu care a creat Universul și a stabilit misiunea noastră, pe deplin convinși că, în sânul acestei Biserici Catolice, în serviciul căreia suntem cu viața și cu moartea noastră, noi slujim poporului și țării noastre, cum am dovedit-o fără greșală până astăzi».

Desigur, guvernul comunist a continuat aplicarea planului de măsuri stabilit de Moscova și de slujitorii ei fideli din țară - dușmani ai lui Dumnezeu și ai națiunii române - și a convocat la Cluj, în 30 octombrie 1948, o ședință ținută în sala de gimnastică a Liceului «Gh. Barițiu», în prezența mitropolitului Nicolae Bălan de la Sibiu și a agenților Securității, în care cei 38 de «delegați» au hotărât «revenirea la Biserica Ortodoxă». A urmat excomunicarea preoților ce au participat la acea adunare.

Iată textul decretului de excomunicare:

*«În numele Sfintei Treimi: al Tatălui, al Fiului și al Sfântului Spirit,
Noi, Iuliu Hossu,*

Din mila lui Dumnezeu și grația Sfântului Scaun apostolic al Romei, episcop greco-catolic român de Cluj - Gherla, facem cunoscut tuturor celor ce trebuie să știe, în prezent și viitor, că luând cunoștință astăzi 1 octombrie că sunt adunați la Cluj, în orașul reședinței noastre, câțiva preoți ai clerului din episcopiile provinciei noastre mitropolitane, pentru a hotărî, cum din nefericire ei au și făcut-o, desunirea prin apostazie, de către Biserica Una Sfântă Catolică și Apostolică, condusă după dumnezeiasca dispoziție a Mântuitorului nostru prin urmașul Sfântului Petru, Căpetenia Apostolilor și fundamentul Bisericii Sale, am hotărât în numele Mântuitorului să dăm acest decret în virtutea căruia, conform cu puterea ce-o deținem ca episcop al locului, Noi aplicăm pedeapsa excomunicării tuturor preoților care au luat parte la zisa adunare, ținută sub președinția preotului Traian Belășcu, protopopul de Țichindeal, cu toate consecințele ce le cuprind Sfintele

Canoane.

Decretul nostru va fi publicat în toate bisericile Diecezei noastre, păzită de Dumnezeu, în prima duminică după primirea lui, la toate Sfintele Liturghii, credincioșilor și Prea Veneratul Ordinariat (Cancelaria) al Provinciei Noastre Mitropolitane, este rugat să-i dea urmare canonică.

*Dat în Cluj, în reședința noastră episcopală, 1 octombrie anul Mântuitorului 1948 și al XXXf-lea al episcopatului nostru,
ss IULIU HOSSU.*

Cu o zi înainte, în 30 septembrie 1949, episcopul Iuliu Hossu, aflând de sosirea acelor clerici vânduți puterii comuniste, îi îndemna printr-o scrisoare pe toți preoții și credincioșii să rămână statornici în credința catolică, întrebând: «ce sunt suferințele și mizeriile trecătoare ale acestei lumi în comparație cu gloria ce se manifestă pentru voi?».

Arestat la sfârșitul lui octombrie 1948, împreună cu ceilalți episcopi români uniți și cu o mare parte din cler și dintre credincioși, episcopul Iuliu Hossu a rezistat tuturor umilințelor, torturilor și ademenirilor oferite de comuniști și de slugile lor bisericești. În cei 21 de ani de detenție în închisorile comuniste și lagărele de exterminare, el a răbdat cu tăria martirilor toate încercările grele la care a fost supus. La Sighet, pentru o așchie găsită la percheziție între degete, folosită ca scobitoare, a fost palmuit de milițianul Laviță din Vadu-Izei, la ordinul comandantului, dar n-a ripostat decât: «O primesc în numele Domnului». El a considerat acest martiraj de lungă durată ca un «pelerinaj pe Calea Fericitilor», pentru ca la Judecata din urmă să poată da «bună mărturie» de felul cum și-a îndeplinit misiunea de apostol, mărturisitor și martir al Bisericii încredințate lui spre păstorire.

În perioada 1948-1949, a fost închis în vila patriarhală de la Dragoslavele - Muscel, unde a petrecut o iarnă în frig și foame, apoi în lagărul de la Căldărușeni (1949-1950), iar de aici a fost mutat la închisoarea din Sighet (1950-1955), unde a fost supus unui regim de exterminare, împreună cu episcopii supraviețuitori dr. Alexandru Rusu și dr. Ioan Bălan. Ulterior au fost duși la Spitalul Gerota din București, pentru ca de aici să fie mutați la Curtea de Argeș (1955-1956) și apoi dispersați: Alexandru Rusu la Mănăstirea Cucuș - Tulcea și apoi la închisoarea din Gherla, Ioan Bălan la Mănăstirea Ciorogârla - Ilfov și la Jilava, iar Iuliu Hossu din nou la Căldărușani. De aici va adresa, până la sfârșitul vieții sale, mai multe memorii guvernului și președintelui Ceaușescu, cerând repunerea în drepturi a Bisericii Române Unite.

În timp ce se afla la închisoarea din Sighet, i s-a propus de două ori, prin delegații trimise de Petru Groza, să devină mitropolit al Moldovei, de unde urma să ajungă patriarh ortodox al României. La auzul acestor propuneri s-a înspăimântat și s-a revoltat în același timp, afirmând că preferă mai degrabă moartea decât sași trădeze Biserica.

Grav bolnav, moare la 28 mai 1970, în Spitalul Colentina din București, devenind pildă vie de fidelitate în credința catolică. Papa Paul al VI-lea, l-a făcut în 1969 cardinal «in pectore». Același Sfant Părinte a adus la cunoștința lumii întregi, în martie 1973, ridicarea lui la rangul de cardinal al Bisericii Catolice.

Episcopul dr. **Vasile Aftenie** (43, născut în 1889 în Valea Lungă, lângă Blaj, și-a făcut studiile la Blaj și la Roma, după care a fost hirotonit preot în 1925, apoi numit vice-rector al Academiei Teologice din Blaj, profesor de Drept canonic, protopop al Bucureștiului, vicar arhidiecezan, iar din 20 iulie 1940 a fost consacrat episcop auxiliar al Arhidiecezei Blajului cu reședința în București. Aici

activează prin vizite canonice în parohiile greco-catolice din Regat, predici, articole, pastorale, iar pe plan diplomatic, militează pentru apărarea drepturilor Bisericii Române Unite.

În octombrie 1948, i-a muștrat pe cei 36 «delegați» sosiți de la Cluj la Patriarhie, pe când se aflau la «Capsa»¹, fiindcă au trădat Biserica Română Unită. Mulți i-au mărturisit că au semnat sub presiune. Atât el cât și episcopul Iuliu Hossu, n-a fost destituit imediat, deoarece autoritățile comuniste au sperat că ei vor semna trecerea la Ortodoxie.

La 29 decembrie 1948, este arestat și dus la Dragoslavele - Muscel, să semneze trecerea la Ortodoxie, dar refuzul lui a fost categoric. De aici e dus la Căldărușani și, din 1949, la Ministerul de Interne, unde este ținut izolat, în încercarea de a scoate de la dânsul anumite mărturisiri despre unii membri ai Casei Regale, al căror confesor era. A fost torturat mult, dar n-a scos un cuvânt de trădare. « Dacă mă vor izola, sigur voi fi ucis », le spunea el cândva fraților de suferință. Așa s-a și întâmplat: a fost mutat la închisoarea Văcărești și torturat bestial, din ordinul generalului evreu Nikolski, apoi ucis la 10 mai 1950. A fost înmormântat clandestin în Cimitirul Belu din București.

Episcopul dr. **Ioan Bălan** (†) al Lugojului, născut la Teiuș în 1880, a studiat la Blaj, Budapesta și Viena și a fost hirotonit preot în 1903. Ulterior a devenit protopop al Bucureștiului, fiind foarte cunoscut în timpul primului război mondial pentru activitatea sa pastorală în Capitală și ca profesor la Seminarul arhiepiscopal romano-catolic. A fost, de asemenea, director al «Revistei catolice» din București, colaborator la «Cultura creștină» din Blaj și la «Unirea», autor al studiilor «Limba cărților bisericești», «Viața lui Isus» ș.a. A tradus și publicat «Noul Testament»; textul «Vechiului Testament» a rămas tradus în manuscris.

După 12 ani de pastorație în București, este numit canonic la Blaj, apoi rector al Academiei Teologice. În 1929 este delegatul Mitropoliei Blajului în Comisia codificării dreptului canonic oriental la Roma, prilej cu care a cercetat și corespondența papilor cu Biserica din România și cu patriarhii din Răsărit. În 1936 a fost numit episcop al Diecezei Lugojului, pe care a condus-o cu înțelepciune și râvnă apostolică până la arestarea și întemnițarea lui de către comuniști, în octombrie 1948.

S-a ferit să facă politică, ținându-se la distanță atât de fascism, cât și de comunism. Invitat la o conferință a prieteniei româno-germane în 1941, episcopul Ioan Bălan l-a ascultat pe superiorul ofițerilor S.S. din Timișoara despre această prietenie concretizată în «jertfe comune», biruințe, ș.a. însă când a fost invitat să se înscrie în Asociația prieteniei româno-germane, episcopul a spus și el cu demnitate câteva cuvinte, după care a încheiat: «Cât privește iscăliturile, trebuie să mai chibzuim» și a ieșit, fiind urmat de toți cei prezenți.

În timpul vizitației canonice din 1942 în parohiile miniere din Valea Jiului (Petroșani, Lupeni, Vulcan, Petrila ș.a.), episcopul Ioan Bălan a aflat că erau mineri în închisoare pentru activitate antifascistă. Informându-se asupra motivului arestării lor, s-a încredințat că nu sunt vinovați, fapt pentru care a trimis o telegramă generalului Antonescu, iar după ce s-a întors la Lugoj a făcut o cerere documentată, prin care solicita punerea în libertate a acestor mineri. «Nu-i permis să fie condamnat și închis cineva pentru opiniile sale. Eu am stat la închisoare și știu ce-i aceea» afirma episcopul, fără să bănuiască atunci că va fi iarăși închis și că va muri acolo, în închisoare.

Când guvernul comunist al lui Petru Groza a ordonat ca în toate bisericile să se facă adunări și să se ceară moartea lui Iuliu Maniu - președintele Partidului Național Țărănesc, episcopul a răspuns: «Biserica Catolică nu poate cere moartea cuiva, mai ales că acesta ar putea fi nevinovat» și a adăugat: «Noi nu ne jucăm astfel cu viața unui om, de care singur Dumnezeu dispune».

În conformitate cu planul distrugerii Bisericii Catolice, fixat la Moscova, li s-a cerut episcopilor V. Tr. Frențiu, Al. Rusu și I. Bălan - după cum s-a procedat și în Ucraina - să-și înainteze actele pentru pensionare. Dânșii au acceptat.

În luna iunie 1948, după ce episcopul I. Bălan s-a întors de la Conferința episcopatului din Oradea, a decis, împreună cu ceilalți episcopi, să facă - în vederea protejării de amenințările ce se vedeau tot mai bine conturate - consfințirea Diecezei Lugojului la Inima Neprihănitei Fecioare. În scurt timp a avut loc și un pelerinaj la Scăiuș, de unde a fost adusă icoana Maicii Sfinte care lăcrimase în 30 septembrie și 15 octombrie 1934. Participarea și primirea în Lugoj a fost impresionantă. Imediat după aceea, episcopul I. Bălan a fost convocat la Prefectura din Caransebeș, unde a fost întrebat dacă marea demonstrație (așa numeau ei pelerinajul) a fost aranjată cumva ca protest împotriva denunțării Concordatului (din iunie 1948). Episcopul, care era însoțit de prepozitul N. Brânzeu, a spus: «Dacă a

---

¹ Capsa - restaurant din București.

fost o demonstrație, atunci a fost o demonstrație de credință, dar nu a fost împotriva denunțării Concordatului». Prefectul a fost mulțumit de această declarație.

În octombrie 1948, guvernul a dat ordin protopopului ortodox din Lugoj să ocupe catedrala catolică. Acesta a refuzat și atunci agenții Securității s-au dus la părintele Ioan Ploscaru, cerându-i să le predea lăcașul. Desigur, dânsul nu a acceptat.

În ziua de 29 octombrie, orele 16, a venit șeful Securității Lugoj, maiorul Kling, să-l aresteze. L-au găsit rugându-se în capelă. Valiza era pregătită. Credincioșii sosiți să-l apere au fost trimiși acasă. Maiorul i-a comunicat că doi domni de la București îl așteaptă la Securitate să-i vorbească. Episcopul a remarcat: «Altă dată veneau ei la mine». Și-a luat pardesiul și - discutând cu cel care, disimulat, îl aresta - a plecat fără să știe că drumul pe care pornea era fără întoarcere. Tot atunci au fost ridicați și prepozitul N. Brânzeu și canonicul Iosif Vezoc; de la Arad a fost arestat protopopul Ioan Deliman, iar de la Timișoara vicarul foraneu Iuliu Rațiu.

După patru luni în care a fost sechestrat, împreună cu ceilalți episcopi greco-catolici, la Dragoslavele, a venit patriarhul ortodox Iustinian și le-a propus să treacă la Biserica Ortodoxă căci, dacă nu, vor fi duși la închisoare². Atunci episcopul I. Bălan a spus: «... Dumneavoastră nu ați venit la noi cu argumente teologice, nici cu virtuțile creștinești, ci ne-ați arestat și ne-ați întemnițat. Hotărât, acestea nu sunt metodele lui Cristos!». Patriarhul a ieșit de acolo foarte gânditor.

Un preot ortodox pe nume Baltazar, protopopul Bârladului, l-a întrebat pe patriarhul ortodox: «Ce zic episcopii uniți?» Patriarhul a stat și s-a gândit, apoi a răspuns: «E chestie de convingere»³.

De la Dragoslavele, în martie 1949, episcopii au fost duși în lagărul de la Mănăstirea Căldărusani, unde au fost aduși și preoții întemnițați la Mănăstirea Neamț.

În 24 mai 1950, toți episcopii și preoții de la Căldărusani au fost duși la închisoarea din Sighet. Au urmat anii de foame, frig, izolare, lipsă de medicamente, prin care nu se urmărea practic decât exterminarea lor lentă. Cei care au supraviețuit, episcopii I. Bălan, Al. Rusu și Iuliu Hossu, au fost duși la Spitalul Gerota din București, iar după puțin timp, la Curtea de Argeș. După ce episcopul Al. Rusu a scris un memoriu lui Gheorghiu-Dej, cerându-i punerea în libertate a Bisericii Române Unite, cei trei episcopi au fost despărțiți și mutați în trei mănăstiri diferite: Al. Rusu la Cucuș-Tulcea, I. Bălan la Ciorogârla, iar Iuliu Hossu, la Căldărusani. De aici, episcopul Bălan a fost dus la Jilava, unde a murit la 4 august 1959, fiind înmormântat în Cimitirul Belu Catolic din București.

Episcopul Ioan Bălan a suportat chinurile din închisoare, pentru credință. Dăruirea totală pentru binele sufletesc al celor pe care i-a păstorit l-a caracterizat până la moarte. Aflat în închisoarea din Dej la data morții episcopului Bălan, P.S. episcop Ioan Ploscaru le-a spus preoților aflați lângă dânsul: «Dumnezeu îi va da episcopului Ioan Bălan tripla coroană: de dascăl, de feciorelnic și de martir, pentru munca de evanghelizare, pentru viața curată și pentru suferințele ce le-a îndurat în închisoare» (Din comunicarea părintelui Nicolae Ovidiu Teodorescu, vicarul foraneu greco-catolic al Timișoarei, ținută la Simpozionul «Martirii Bisericii Catolice din România», București 1992).

Episcopul **Tit Liviu Chinezu** (+), consacrat ca succesor al episcopului Vasile Aftenie în 3 decembrie 1949 în închisoare, era la data arestării, 29 octombrie 1948, protopopul unit al Bucureștiului. S-a născut în 1907, în localitatea Maiorești, județul Mureș. Și-a făcut studiile teologice superioare la *Angelicum*⁴ - Roma, unde își ia doctoratul în Teologie și Filosofie. A fost hirotonit preot în 1930 și numit profesor de Filozofie la Academia Teologică din Blaj, unde funcționează până în 1946 când este arestat. A urmat drumul închisorilor: Ministerului de Interne, Mănăstirea Neamț, Mănăstirea Căldărusani - Ilfov. În 25 mai este transferat la Sighet, unde, la 12 ianuarie 1955 - singur în celulă, cu geamul lăsat deschis din ordinul comandantului închisorii, Vasile Ciolpan, pe un ger cumplit - a murit de foame, de frig și lipsit de o minimă asistență medicală. A fost îngropat în Cimitirul Săracilor, la confluența Izei cu Tisa, lângă Cearda, într-o groapă comună.

Timp de patru ani, cât a stat la Sighet, venea securistul în celulă și îi explica de ce ar trebui să treacă la Ortodoxie. Într-o zi, episcopul T. L. Chinezu a răspuns: «Domnule, sunt cât se poate de uimit să constat că guvernul comunist, care se declară ateu, manifestă atâta interes pentru convertirea noastră». Această replică a fost considerată de comandantul închisorii obrăznicie, și a avut ca urmare înăsprirea regimului de detenție.

² Ioan Ploscaru, op. cit. pag. 292 - 314.

³ ibid

⁴ Institutul pontifical «Angelicum».

Arhiepiscopul dr. Ioan Chertes s-a născut în 1912 la Sărățel, județul Bistrița-Năsăud. A făcut studiile primare în localitatea natală, apoi la Liceul Grăniceresc «G. Coșbuc» din Năsăud și la Liceul «Petru Maior» din Gherla, unde a promovat bacalaureatul în 1929, ca șef de promoție. Rămâne un an pedagog la Liceul «Petru Maior» și urmează Facultatea de Drept din Cluj, la fără frecvență, iar în 1930, episcopul Iuliu Hossu îl primește în cler și-l trimite la studii universitare teologice la Roma. Absolvind Filosofia și Teologia la Colegiul «De Propaganda Fide», este hirotonit preot celib în 1935 de către episcopul Polica, vicarul Romei, iar în 1936 se întoarce acasă cu doctoratul în Filosofie și Teologie, fiind numit secretar la noua reședință episcopală din Cluj, funcție pe care o deține până în 1940. Între 1940 -1948 a fost, în același timp, profesor de Istorie bisericească și Drept bisericesc la Academia Teologică din Cluj, director al Internatului de băieți, începând cu 1942, și profesor de Religie la Liceul «Inochentie Micu» din Cluj, din 1945. Cu prilejul Paștilor din anul 1947, a fost numit canonic, iar în 10 octombrie 1948, pro-vicargeneral al Diecezei de Cluj - Gherla.

Arestat împreună cu ceilalți preoți-profesori în 28 octombrie 1948, este internat la Mănăstirea Neamț, iar în februarie 1949, transferat la Căldărusani, unde, în noaptea Crăciunului din 1949, este consacrat episcop auxiliar, titular de Cantano, de către episcopul Valeriu Traian Frențiu, asistat de episcopii Iuliu Hossu, Alexandru Rusu și Ioan Bălan. În mai 1950, întregul grup de la Căldărusani a fost transferat la Sighetu-Marmației, unde episcopul Ioan Chertes rămâne până în aprilie 1955, când este dus la Securitatea din Cluj și, de acolo, eliberat în 10 iulie 1955. S-a așezat în comuna Chiraleș, județul Bistrița-Năsăud la sora sa, Ana, căsătorită cu profesorul Vasile Țarmure, și el fost preot până în 1948.

În urma Sfintei Liturghii săvârșite în Piața Universității din Cluj în 12 august 1956, de către preoții Vasile Chindriș și Izidor Ghiurco, cu participarea a peste 3000 de credincioși greco-catolici - pentru a demonstra guvernului comunist Petru Groza că există greco-catolici și deci trebuie să se redea libertatea Bisericii Unite - au fost arestați mai mulți preoți, alături de care și episcopii Ioan Chertes și Alexandru Rusu, care s-a dovedit solidari cu preoții și credincioșii prezenți pe scările Bisericii Piaristilor din Cluj.

Învinuit de instigare publică, episcopul dr. Ioan Chertes a fost arestat în 16 august 1956, anchetat cu duritate la Securitatea din Cluj și condamnat de Tribunalul Militar Cluj prin Sentința 12. 02. 1957 la zece ani de temniță. A fost purtat prin cele mai grele închisori și lagăre: trei ani la Gherla, apoi în Bărăgan și în Deltă: Stoenesti, Salcia, Grind-Periprava, din nou adus la Gherla, apoi la Luciu-Giurgeni, Strâmba, iarăși la Salcia și, în sfârșit, la Ostrov, de unde, în baza decretului de grațiere 411/1964, în 30 iulie același an, a fost eliberat.

S-a reîntors la Sărățel, de unde s-a mutația Năsăud, împreună cu familia surorii sale Ana. Deși nu avea domiciliu obligatoriu, comandantul Securității din Năsăud i-a interzis să părăsească localitatea fără știrea lui. Între 1965-1972, a fost angajat contabil la întreprinderea «Ineu»; în 30 iunie 1972 s-a pensionat.

În 12 martie 1990, papa Ioan Paul al 11-lea, apreciind suferințele îndurate și fidelitatea în credința Bisericii Catolice, l-a promovat și distins arhiepiscop al Bisericii Române Unite. A murit în 1992.

Episcopul dr. Ioan Dragomir al Maramureșului, născut în 1905, în comuna Ariniș, județul Maramureș, și-a făcut studiile primare în satul natal, iar cele liceale, la Zalău și Baia Mare. A continuat la Academia Teologică din Gherla, unde a rămas câțiva ani după absolvire, ca profesor și pedagog. Fiind hirotonit preot celib, a funcționat între 1932-1934 preot în parohiile Coștiui, Hoteni și Ocna Șugatag - Maramureș. A fost apoi trimis la studii teologice superioare la Strasbourg, dar a revenit în țară, din cauza sănătății, pentru ca, refăcut, să plece la Roma, de unde s-a întors doctor în Teologie. Reîntors acasă, a fost numit protopop districtual și paroh în Satu Mare, de asemenea și canonic în Capitulum eparhial din Baia Mare.

În timpul ocupației horthyste, a fost un neînfricat apărător al intereselor Bisericii și populației românești, fiind amenințat și prigunit de ocupanți. După eliberarea Ardealului de Nord, a reorganizat întreaga viață culturală și religioasă din această parte a țării, redeschizând toate școlile românești din zonă și implicându-se personal în organizarea învățământului românesc.

La început, sub regimul comunist, a fost urmărit, arestat temporar, iar în aprilie 1948, după ce a ținut o predică vehementă împotriva abuzurilor comuniste, a fost arestat, iar după un timp eliberat. O vreme a trăit ascuns în podul șurii din Ariniș, de unde a plecat într-o noapte, îmbrăcat în haine țărănești, la gara Ulmnei-Sălaj și, de acolo, cu trenul la București. În capitală a trăit ascuns la Nunțiatura Apostolică, unde în 1950 a fost consacrat episcop de către Nunțiul O'Hara. Nunțiatura fiind desființată, a fost prins, arestat, condamnat în 1951, trecut pe la Sighet, Gherla și eliberat în 1964.

Ajuns acasă la Ariniș, a trăit la Baia Mare în locuința unei nepoate, de unde a activat intens, hirotonind mai mulți preoți noi, adresând guvernului și președintelui Ceaușescu memorii pentru punerea în libertate a Bisericii Unite. A fost internat grav bolnav la București și îngrijit de dr. Alexandru Ciplea, profesor universitar, însă a murit în 25 aprilie 1985, fiind îngropat lângă mormântul părinților săi în Ariniș. A fost prohodit de episcopii rămași în viață Al. Todea, Ioan Chertes și Ioan Ploscaru, la înmormântarea sa participând călugări, călugărițe și un mare număr de credincioși sosiți din toate părțile țării, îndeosebi din Maramureș. În predica rostită cu acel prilej, episcopul Todea îl caracteriza astfel: «A fost un stâlp al națiunii noastre, al iubirii față de toate neamurile, stâlp al împărăției lui Cristos, în veacul nostru.

Episcopul **Valeriu Traian Frențiu** (†) s-a născut la Reșița în 1875. Și-a lăcut studiile la Liceul Național din Blaj, iar din 1894, la Seminarul Central din Budapesta, pe care l-a absolvit în 1898. În același an, este hirotonit preot celib și trimis să studieze încă patru ani la «Augustineum» Viena, unde-și ia doctoratul în Teologie.

Reîntors în țară, la Lugoj, devine notar consistorial, apoi protopop de Orăștie și, mai târziu, de Hațeg, iar în 1912 este consacrat episcop al Lugojului. Aici, în 1912, deschide Seminarul diecezan, apoi, în 1914, Școala Normală de învățătoare. În același timp, înviorează întreaga viață spirituală a credincioșilor din dieceză.

În 1918, participă activ la Adunarea Națională de la Alba Iulia, din 1 decembrie.

Din 1922, în urma morții tragice a episcopului Demetriu Radu, devine episcop la Oradea, având și aici contribuții remarcabile în viața întregii eparhii.

În noaptea de 29 octombrie 1948, a fost arestat pentru că a protestat, printr-o serie de predici și scrisori adresate guvernului, împotriva întemnițării abuzive a preoților de către comuniști, a naționalizării bunurilor și școlilor bisericii din Oradea și Beiuș.

Închis la Dragoslavele, alături de ceilalți episcopi greco-catolici, din cauza lipsei de căldură, a mâncării insuficiente și a lipsei de medicamente, s-a îmbolnăvit grav și a fost internat în Spitalul din Rucăr. După patru luni, a fost dus la Căldărusani și ținut 15 luni izolat cu totul de lume. De aici, episcopul Valeriu Traian Frențiu a fost transferat la închisoarea din Sighet. Ultimii săi doi ani de viață au fost petrecuți în celulă, împreună cu alți trei episcopi și cu opt deținuți în vârstă, stingându-se în brațele Monseniorului Coriolan Tămâian și în prezența episcopului Ioan Suciu, a colegilor de celulă - frați de suferință, la 11 iunie 1952; avea vârsta de 77 de ani. A fost îngropat de securiști, noaptea, în Cimitirul Evreiesc de pe malul Izei, fără nici un semn la căpătâi. Așa i s-a răsplătit activitatea de o viață în slujba Bisericii și a Neamului.

Arhiepiscopul de Cluj - Gherla, **George Guțiu**, s-a născut în satul Vaidei, comuna Ogra, județul Mureș, în 1924; a făcut primele cinci clase în satul natal, urmate de patru clase gimnaziale la Liceul «Papiu Illarian» din Târgu Mureș, iar ultimele patru clase liceale, în refugiu, la Liceul «TituMaiorescu» din Aiud, luându-și bacalaureatul în 1944 și fiind primit la Academia Teologică din Blaj pe care o absolvit-o în 1948, când a promovat și examenul de licență în Teologie.

Deși prigonirea Bisericii Unite se dezlănțuise, tânărul George Guțiu a cerut și a fost hirotonit preot, în 8 decembrie 1948, de către episcopul Theodor Alexandru Cisar al Bucureștiului, în timp ce episcopii și o mare parte din cler se aflau întemnițați la Dragosla vele și la Mănăstirea Neamț, precum și în alte închisori din țară. Ajutat și îndemnat la început de părintele Gheorghe Dănilă, fost rector al Academiei Teologice din Blaj, în decembrie 1948 devine ordinarius arhidiecezan, apoi, îndrumat de protopopul dr. Alexandru Todea - episcop din noiembrie 1950. A participat la reorganizarea Arhiepiscopiei Blajului pentru activitatea ei în clandestinitate. A cules de la parohii și protopopiate date despre preoții, călugării și călugărițele care au rămas statornici în credința catolică, despre cei întemnițați, și toate au fost comunicate Sfântului Părinte Pius al XII-lea. În același timp a fost și spiritualul Congregației Surorilor din Blaj, până la ridicarea acestora și fixarea lor în fosta mănăstire bazilitană din Obreja.

În 30 ianuarie 1951, a fost arestat la Reghin, anchetat la Ministerul de Interne - București, până la 15 februarie 1952, judecat și condamnat de Tribunalul Militar, secția a II-a București. Iată și documentele condamnării sale:

copie-extras. RPR. TRIBUNALUL MILITAR BUCUREȘTI, Secția a II-a Dos. 3/1952. Conf. D. 5/03.01.1963 ped. de muncă silnică pe viață s-a comutat în 25 de ani muncă silnică... Prin D. 411/14.07.1964 grațiat total de restul de pedeapsă. Eliberat la 02.08.1964. SENTINȚA 104. Astăzi 15 februarie 1952.

Tribunalul Militar București, Secția a I-a s-a întrunit în ședință publică în scopul de a judeca pe... GUȚIU GHEORGHE zis HORICĂ, născut la 30 martie 1924 în comuna Vaideiu - Mureș, fiul lui Tănase și Laura, domiciliat în comuna Vaideiu - Mureș, preot greco-catolic, necondamnat până în prezent, trimis în judecată pentru complicitate la crima de înaltă trădare cf. art. 121 comb. cu art. 190 cp și delictul de agitație publică pp. art. 327 al. 3 cp.....

Acuzații din acest dosar, nutrind sentimente ostile față de succesele regimului nostru, în calitatea lor de preoți au intrat în serviciul Vaticanului, organizându-se și activând împotriva RPR în cadrul grupului clandestin al fostului cult greco-catolic...

Guțiu Gheorghe și-a început activitatea subversivă în cadrul fostului cult greco-catolic, în toamna anului 1949, alături de pr. Gh. Dănilă, care fusese însărcinat de Nunțiatuara Apostolică să organizeze clandestin, cultul greco-catolic și din partea acestuia a dus la Nunțiatuara scrisori în trei rânduri. Inculpatul a fost trimis pe la diferiți preoți ascunși, să-i ajutoreze cu bani, iar după moartea lui Gh. Dănilă și-a continuat activitatea alături de Todea Al. care l-a trimis în tot cuprinsul Episcopiei de Blaj, pentru a lua informații asupra numărului preoților care nu au trecut la ortodoxism; cu ocazia călătoriilor, a distribuit bani preoților care desfășurau activitate contrarevoluționară. Informațiile culese le-a predat lui Todea Al.

În lunile iunie 1950 a dus o scrisoare secretă din partea lui Todea la Nunțiatuara și a însoțit pe Todea la București, când acesta a avut o întrevedere la Nunțiatuara cu Iosif Schubert. În ianuarie 1951 a fost trimis cu un plic în Orașul Stalin și l-a predat preotului Mihoc Martin.

În declarația sa de la f. 136 inculpatul arată conținutul rapoartelor pe care Todea le trimitea Vaticanului.

După plecarea Nunțiatuarei, Guțiu Gheorghe a primit pentru ajutorarea elementelor din grupul catolic suma de 600.000 lei pe care a predat-o lui Todea și care sumă a fost împărțită preoților reacționari.

În declarațiile sale Guțiu Gheorghe arată cum proceda cu circularele care le primea de la Todea, cum le difuza și le multiplica și că din conținutul lor rezultă neîndoios că numitul instiga masele populare să nu se supună legilor și autorităților și să nu aibă încredere în nici una din realizările regimului.

Periculozitatea acestei activități se poate vedea și din rapoartele și scrisorile pe care acesta le trimitea lui Todea; ele cuprindeau dări de seamă asupra modului cum îndeplinea misiunea fiecare în parte precum și tabele cu preoții care au trecut la Ortodoxie sau au rămas clandestin în cultul catolic.

Făcând aplicat, art. 121 cp. comb. cu art. 190 cp., art. 25, pt.6, cp, art. 327 al 3 cp. 463 și 304 cjm cu unanimitate de voturi condamnă pe Guțiu Gheorghe la muncă silnică pe viață și confiscarea averii pentru complicitate la crima de înaltă trădare și la 10 (zece) ani închisoare corecțională pentru agitație publică. Face aplicat, art. 101 cp executând pedeapsa cea mai grea de muncă silnică pe viață.

Comută detenția preventivă de la 31 ianuarie 1951 și îl obligă la plata a 500 (cinci sute) lei cheltuieli de judecată.

Data și citită în ședință publică astăzi, 20 februarie 1952.

Baza: Arhiva Ministerului Apărării Naționale.

Văzut, Comandantul Unității Militare 02405 ss Lt. Colonel, Indescifrabil LS. Pentru conformitate ss Indescifrabil

Detenția a executat-o în temnițele cu cel mai greu regim din țară: Jilava, Aiud, Pitești, Dej și Gherla, fiind eliberat în 4 august 1964.

Reîntors acasă, s-a angajat ca muncitor la întreprinderea de Gospodărire Comunală și Locativă din Târnaveni apoi, pentru merite excepționale în îndeplinirea sarcinilor de serviciu, superiorii i-au recunoscut studiile teologice superioare și l-au avansat economist principal, calitate din care s-a pensionat în 1986, activând în același timp ca vicar archidiecezan sub conducerea mitropolitului dr. Al Todea.

În 3 martie 1990 a fost numit de Sfântul Părinte Ioan Paul al II-lea episcop titular al Eparhiei de Cluj - Gherla, iar în 17 iunie 1990 a fost consacrat episcop pe stadionul municipal din Cluj, în prezența a cea 15.000 participanți.

În perioada 1993-1994 a fost și administratorul apostolic al Archidiecezei de Alba Iulia și Făgăraș cu titlul actual de arhiepiscop.

Episcopul **Iuliu Hirțea** s-a născut în 1914 în comuna Vintere - Bihor, fiind fiul unui muncitor ceferist din stația Holod. Și-a făcut studiile în satul natal, după care a urmat Liceul «Samuil Vulcan» din Beiuș, absolvindu-l în 1931. Apoi devine student la Academia Teologică din Oradea, de unde, după absolvirea primului an, a fost trimis la Roma; de aici se întoarce cu doctoratul «summa cum laude». Ajuns la Beiuș în august 1940, este numit secretar al episcopului Valeriu Traian Frentiu, apoi profesor în școlile Beiușului. După retragerea stăpânirii vremelnice maghiare, în octombrie 1944, pleacă la Oradea ca spiritual al Academiei Teologice și profesor de Ascetică și Mistică, de Ebraică și suplinitor al catedrei de Dogmatică.

Datorită activității sale în rândul tinerimii din Oradea și adesea din Timișoara, a fost arestat și ținut închis 15 luni, fără să fie judecat și condamnat, fiind eliberat abia în februarie 1949, după ce Biserica Română Unită fusese scoasă în ilegalitate prin decretul 358/1948. Ieșit din închisoare, află de dispoziția episcopului V. Tr. Frentiu, potrivit căreia urma să fie consacrat episcop auxiliar în locul episcopului Frentiu și să conducă dieceza în lipsa lui, ceea ce s-a și întâmplat, fiind consacrat episcop în clandestinitate la 28 iulie 1949. Activitatea sa pastorală clandestină a fost întreruptă prin rearestarea sa în 1952 și condamnarea, în 6 iulie 1953, la ani grei de temniță în închisorile comuniste, din care a ieșit abia în 1964.

Reîntors acasă, cu sănătatea șubrezită, a fost angajat muncitor la «Vin-alcool» Oradea, după ce s-a refăcut într-un sanatoriu-penitenciar din Moldova. Internat cu cancer la gât, moare în 28 iulie 1978, la clinica din Cluj, lăsând în urmă amintirea unui sfânt.

Episcopul **Vasile Hossu** de Oradea s-a născut în 1919 în orașul Cărei. A făcut studiile primare în orașul natal, iar cele liceale la Oradea. După bacalaureat, în 1939, a fost primit la Academia Teologică Greco-Catolică din Oradea. În 4 februarie 1945 a fost hirotonit preot celib de episcopul Ioan Suci. Și-a luat examenul de licență în Teologie la Blaj. A urmat și Seminarul pedagogic la Universitatea din Cluj, specialitatea profesor de Religie greco-catolică.

După o perioadă de activitate pe domeniul episcopal din Beiuș, devine profesor de Religie la Oradea și apoi la Liceul «Simion Bărnuțiu» din Șimleul Silvaniei, până în noiembrie 1948, când pierde acest post, o dată cu interzicerea cultului greco-catolic. Este numit profesor de Limba română și de Franceză la Tranișu, județul Cluj.

În 1952 este arestat și condamnat la zece ani de temniță, fiindcă a refuzat să semneze trecerea la Ortodoxie. Primele șase luni le-a petrecut în subsolul Securității din Oradea, unde era atât de întuneric, încât nu-și vedea propriile mâini. Comandantul de aici, Weiss, era foarte dur. După doi ani de detenție, este eliberat, dar este atenționat să renunțe la activitatea religioasă.

Prin blândețea și bunătatea sa, părintele Vasile Hossu atrăgea mulți credincioși care veneau de departe, de peste munte, pentru a participa la Sfânta Liturghie oficiată de dânsul. O mare parte din credincioșii Tranișului își amintesc fapta că preotul V. Hossu le-a cununat sau le-a botezat copiii.

După pensionare, a fost chemat la Oradea, unde a desfășurat o vie activitate pastorală, îndeosebi în rândul tineretului. Din 1989, murind părintele dr. Coriolan Tămâian, ordinarius, i-a devenit succesor, iar la 3 martie 1990 a fost numit de papa Ioan Paul al II-lea episcop de Oradea, fiind consacrat la Baia Mare, la 27 mai 1990, de către mitropolitul Al. Todea, asistat de arhiepiscopul Guido del Mestri, delegat papal, și de Ioan Ploscaru, episcopul de Lugoj, în prezența unui mare număr de credincioși.

Mitropolitul **Lucian Mureșan** al provinciei mitropolitane de Alba Iulia și Făgăraș, cu reședința în Blaj, s-a născut în 1931, în comuna Ferneziu (azi cartier al municipiului Baia Mare). A făcut studiile primare în comuna natală, clasele gimnaziale la Baia Mare și tot aici a absolvit o școală profesională de prelucrare a lemnului. După satisfacerea stagiului militar, și-a completat studiile medii, urmând liceul tot la Baia Mare. Până să urmeze Teologia, a lucrat în diverse locuri.

La sugestia episcopului Iuliu Hossu și la propunerea părintelui dr. A. S. Prunduș, au fost primiți, în 1955, cinci tineri greco-catolici, câte unul pentru fiecare dieceză a Bisericii Române Unite, la Institutul Teologic Romano - Catholic cu grad universitar din Alba Iulia, secția română. Printre ei era și Lucian Mureșan.

În anul școlar 1958/1959, pe când era în anul IV de Teologie, Departamentul Cultelor a intervenit, pentru a fi exmatriculați. Spre a nu provoca dificultăți celor care i-au primit, cei cinci au părăsit Institutul. Pentru Lucian Mureșan, exmatricularea a fost urmată de persecuție din partea Securității. Timp de un an, nu s-a putut angaja în nici o funcție, nici măcar ca vagonetar în mină.

Abia după un an a fost angajat ca muncitor necalificat la o carieră de piatră, iar mai târziu la Direcția Județeană de Drumuri și Poduri Maramureș, de unde s-a pensionat în iunie 1990.

În ciuda tuturor intimidărilor, Lucian Mureșan nu a renunțat la visul de a deveni preot și de aceea și-a continuat studiile în clandestinitate, cu profesorii rămași în viață de la fostele Academii Teologice. Și-a luat licența și, în 19 decembrie 1964, episcopul dr. Ioan Dragomir al Maramureșului l-a hirotonit preot. Din august 1986 a fost numit de mitropolitul Al. Todea ordinarius al Diecezei Maramureșului.

În 3 martie 1990, papa Ioan Paul al II-lea l-a numit episcop de Maramureș, fiind consacrat în 27 mai 1990, o dată cu episcopul Vasile Hossu, de către mitropolitul Al. Todea, în prezența delegatului papal, arhiepiscopul Guido del Mestri și de Ioan Ploscaru, episcopul de Lugoj. Din 1994 a fost numit mitropolit al Blajului de către Sfântul Părinte Ioan Paul al II-lea.

Episcopul de Lugoj, **Ioan Ploscaru**, născut la 19 noiembrie 1911 în localitatea Frata, județul Cluj, și-a făcut studiile primare în suail natal, iar cele gimnaziale și liceale, la Blaj. Și-a luat bacalaureatul în 1929, apoi a devenit student al Academiei Teologice din Blaj, pe care a absolvit-o în 1933. În același an a fost hirotonit preot celib de către episcopul Valeriu Traian Frențiu de Oradea și numit profesor de Religie la Brașov, unde a funcționat până în 1935, când a fost transferat preot în Crăciunel, județul Odorhei (azi Harghita). A promovat examenul de licență în Teologie la Blaj, în 1936, și a absolvit și Seminarul pedagogic universitar Cluj la specialitatea: *profesor de Religie greco-catolică*.

În anul 1936, mitropolitul Alexandru Nicolescu l-a trimis la studii teologice la Strasbourg în Franța, studii pe care le-a absolvit cu o nouă teză de licență în Teologie. Aici a început și pregătirea tezei de doctorat cu tema: «Pedagogia divină în educarea neamului omenesc», dar izbucnind cel de-al doilea război mondial, s-a refugiat la Lugoj. Aici a fost numit secretar episcopal, apoi canonic, iar în 1945, vicar general episcopesc.

La 30 noiembrie 1948, a fost consacrat episcop titular de Trapezopolis și auxiliar al Lugoșului, de către nunciul apostolic Gerald Patrik O'Hara, la București. S-a numărat, alături de Alexandru Todea, Iuliu Hirțea, Ioan Dragomir, printre ultimii episcopi consacrați de nunciul apostolic O'Hara la București, înainte ca acesta să fie expulzat din România, în 1950.

Arestat în august 1949, a trecut prin închisorile Lugoj, Timișoara, Ministerul de Interne. Din 8 decembrie 1950 a fost mutat la Sighetu-Marmației, unde a rămas până în 1955, când a fost readus la Jilava, apoi la Timișoara, de unde a fost eliberat.

În 15 august 1956, este din nou arestat de Securitatea din Timișoara, transferat la Cluj, apoi la București, unde a fost judecat și condamnat la 47 ani de închisoare, în februarie 1957, pedeapsă din care a făcut 13 ani efectiv, colindând închisorile: Malmaison, Jilava, Pitești, Timișoara, Dej și Gherla. Când intra într-o nouă celulă, săruta pereții și ușa zicând: «Isuse, Tu ești aici la locul Tău. Este bine a muri pentru Cristos!».

Revenit la Lugoj după eliberare, a desfășurat o intensă activitate pastorală clandestină, pentru care i s-a pregătit un nou proces în 1975, la care ulterior s-a renunțat, deoarece din acel an a început o slăbire a persecuției Bisericii Române Unite, așa încât a continuat să activeze acasă, până în 12 martie 1990, când 3

Sfântul Părinte Ioan Paul al II-lea l-a numit episcop titular al Lugoșului. La pensionarea sa, în 1996, este înlocuit cu P.S. Alexandru Mesianu.

Încă din 29 ianuarie 1990, cu bunăvoința mitropolitului Nicolae Corneanu al Timișoarei, a intrat în dreptul de posesor legitim al catedralei din Lugoj, săvârșind prima Sfântă Liturghie arhierască, după apriga prigoană din perioada 1948-1989.

În lucrarea sa «Lanțuri și teroare», Timișoara 1993, prezintă momente și scene cutremurătoare din viața sa și a fraților săi de suferință din închisorile comuniste prin care a trecut.

La cererea sa înregistrată cu nr. 311142/1991, P.S. Ioan Ploscaru a primit acest răspuns:

ROMÂNIA. MINISTERUL DE INTERNE- Direcția Instanțelor Militare

- Nr. 2638 din 13.12.1991. Domnului PLOSCARU IOAN LUGOJ, str. I.P. Bănățeanu, nr. 10, jud. Timiș, cod. 1800.

La cererea dvs... vă comunicăm următoarele:

PLOSCARU IOAN, fiul lui Vasile și Ana, născut la 19.11.1911, în comuna Frata, jud. Cluj, a fost arestat la 25.08.1949 pentru propagandă greco-catolică și încadrat administrativ până la 19.08.1955, când Procuratura Militară-Teritorială Timiș i-a emis mandat de arestare nr. 159/1955

pentru instigare publică; în baza acestui mandat, a fost reținut pentru cercetări până la 27.09.1955, când a fost pus în libertate conform adresei nr. 610/1955 a Procuraturii Militare Teritoriale Timiș.

La data de 14.08.1956 a fost rearestat pentru:

- crimă de trădare de patrie pp de art. 194/2 combinat cu art. 194/4 CP;

- instigare la crimă de trădare de patrie pp. de art. 120 CP. raportat cu art. 194/1 CP, 194/2 art. 193/3, art. 194/4 și cu aplicarea art. 103/C.P.

- uneltire contra ordinii sociale p.p. de art. 209 pct. 2 Ut. «a», modificat prin DL. nr. 29/1957;

- Prin sentința nr. 215/23.10.1957 a Tribunalului Militar al Regiunii a II-a Militare, Colegiul de fond, a fost condamnat la:

-15 ani muncă silnică și 8 ani degradare civică pentru crima de trădare depatrie;-8 ani muncă silnică pentru instigare la crimă de trădare de patrie;- 8 ani muncă silnică pentru tentativa crimei de trădare de patrie;- 8 ani închisoare și 5 ani interdicție corecțională pentru uneltire contra ordinii sociale cu computarea pedepsei la 14.08.1956. A fost eliberat la 2.08.1964 în baza Decretului 411/1964. Director ss. Indescifrabil LS.

Episcopul Ioan Ploscaru a murit în vara anului 1998.

Episcopul dr. **Alexandru Rusu** (†) al Maramureșului, născut în 1884 la Șeulia de Câmpie, județul Mureș, a absolvit liceul la Blaj și Facultatea de Teologie la Budapesta, unde și-a luat doctoratul. A fost hirotonit preot în 1910. În același an, devine profesor la Academia Teologică din Blaj. Fondator al revistei «Unirea» și cofondator al revistei «Cultura creștină», publicist remarcabil, în 1930 a devenit episcopul unit al Maramureșului. A fost ales mitropolit al Blajului în 1946 și recunoscut de Sfanțul Scaun, dar a rămas la Baia Mare, nefiind confirmat de către guvernul Petru Groza. A activat intens în slujba apărării Bisericii până la arestarea sa în octombrie 1948. A apărat interesele naționale ale românilor atât în timpul ocupației horthyste (1940 -1944) cât și împotriva ocupanților sovietici. A fost închis la Dragoslavele, apoi la Căldărușani, de unde a fost transferat pentru patru ani la Sighet, apoi la Spitalul Gerota București și la Curtea de Argeș.

Fiindcă, în septembrie 1956, a făcut un memoriu prin care cerea libertate deplină pentru Biserica Română Unită (memoriul a ajuns și la ambasadorul Franței la București), a fost condamnat de Tribunalul Militar Cluj la 25 de ani de muncă silnică pentru trădare, instigare și pentru refuzul de a colabora. Trimis la Gherla, de aici la Dej, apoi readus la Gherla, a murit la 9 mai 1963 într-o celulă de la subsol, foarte rece, în celula numărul 10. Înainte de a închide ochii, i-a binecuvântat pe toți cei din celulă: «Frații mei, acum eu mă duc la Dumnezeu, ca să-mi primesc răsplata pentru viața primită de la El, trăită și sacrificată pentru El, pentru Biserică și pentru români». A fost îngropat fără nici o ceremonie în Cimitirul deținuților; mormântul lui are numărul 133.

Episcopul **Ioan Suci** (†) s-a născut în anul 1907 la Blaj, unde a făcut o parte din studiile primare, apoi liceul; în clasa a IV-a primară se mută la Beiuș, împreună cu familia, deportată de unguri în 1916. Continuă studiile la Colegiul «De Propaganda Fide» din Roma, de unde se întoarce la Blaj cu doctoratul în Teologie și Filozofie și este numit profesor la Liceul «Sf. Vasile» apoi la Academia Teologică din oraș.

În 20 iulie 1940 este consacrat episcop auxiliar la Oradea. Sub ocupația horthystă, episcopul V. T. Frențiu fiind exilat, conducerea Diecezei a fost exercitată de tânărul, curajosul și patriotul episcop Ioan Suci, prin vizitații canonice dese, predici, pastorale, prin publicarea unor lucrări teologice etc. A fost un orator desăvârșit, un mare scriitor, autorul unor catehisme pentru toate vârstele. A publicat volumele «Rănile Domnului», «Mama», «Eroism», «Tinerețe». În 1946, când episcopul V. T. Frențiu s-a întors la Oradea, episcopul Ioan Suci a fost numit administrator apostolic al Archidiecezei Blajului, până la numirea noului mitropolit ales, episcopul dr. Al. Rusu. În această calitate, s-a opus public «naționalizării» școlilor Blajului, a făcut peste 600 de vizitații canonice în satele archidiecezei, predicând și încurajând credincioșii la rezistență și statornicie în credință în fața ofensivei comuniste duse împotriva Bisericii Catolice. În vara lui 1947 a ținut șapte predici în catedrala «Sfântul Iosif» din București, arătând pericolul pe care îl reprezintă comunismul instaurat la putere în România, fapt pentru care ambasadorul sovietic, Andrei Vâșinski, i-a spus lui Petru Groza și Gheorghiu Dej că această gură, a episcopului Ioan Suci, trebuie închisă.

În octombrie 1948, cordoane de soldați au încercat să-i blocheze intrarea în catedrala din Blaj, însă mulțimea credincioșilor prezenți le-au înlăturat. În urma predicii rostite atunci spre încurajarea credincioșilor, a fost arestat și aruncat într-un beci, unde a fost ținut fără apă și mâncare două zile,

după care a fost eliberat; i s-a cerut să nu mai predice, dar, «episcopul tineretului» - cum era numit - n-a cedat. A fost arestat din nou. După două zile în care a fost ținut la Securitatea din Sibiu, a fost transportat la Ministerul de Interne și închis într-o celulă cu episcopii Vasile Aftenk, Iuliu Hossu și Alexandru Rusu. De aici, împreună cu ceilalți episcopi, este dus la Dragoslavele, apoi la Căldărușani și din nou la Ministerul de Interne. În septembrie 1950 a fost internat la Sighet, unde a murit, în 27 iulie 1953, în brațele celor din celula 44, din cauza lipsei de hrană și de tratament medical, căci era bolnav de ulcer. A fost îngropat în Cimitirul săracilor de pe malul Izei, într-o groapă comună, fără nici un semn la căpătâi.